

Eczacılık Eğitiminin Akademik Kuruluşunun 170. Yılı'nda Mesleki Bir Sorun Alanı:

“ Eczacılık İşletmeciliği”

Öğr.Gör.Bülent KIRAN
Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi
Eczacılık İşletmeciliği Anabilim Dalı
bulent.kiran@ege.edu.tr

Ülkemizdeki 24.000 serbest eczacının sorunlarına çözüm bulacak araştırmaları yürütecek Eczacılık İşletmeciliği Anabilim Dalları kapanmak üzeredir. Serbest Eczacılığın geleceği açısından çok önemli olan bu akademik alan önündeki engellerin kaldırılması Türk Eczacıları Birliği ve bağlı eczacı odalarının en önemli hedeflerinden biri olmalıdır.

Bu yıl 14 Mayıs'ta Eczacılık Mesleğinin akademik kuruluşunun 170. yılını kutladık.

Bilindiği gibi, 19.yy.'ın yarısına kadar babadan oğla geçen bir meslek olan hekimlik ve eczacılık, usta-çırak eğitimi şeklinde gerçekleşip, Hekimbaşı tarafından yapılan sınav sonucu başarılı olanlara eczane açma izni verilmekteydi.

Eczacılık öğretimi, akademik anlamda ilk kez 14 Mayıs 1839 yılında, Sultan II Mahmut tarafından açılan Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane'de bu mektebin ilk müdürü Dr.Charles Ambroise Bernard tarafından açılan Askeri Eczacılık Sınıfı ile başlamıştır. Bu nedenle, her yıl 14 Mayıs tarihi “Eczacılık Günü” olarak kutlanmaktadır.

Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i Şahane; hastane, merkez eczanesi, fizik ve kimya laboratuvarları, zooloji ve jeoloji koleksiyonları, kitaplığı ve botanik bahçesi ile dönemin bütün eğitim olanaklarına sahip olan örnek bir eğitim kurumu idi. Bu sebeple, Ahmet Sadık Ziver Paşa, Mektep'in ana giriş kapısının üzerindeki mermere yazılmış olan “Tarih-i Mekteb-i Tıbbiye” isimli şiirinin bir bendinde şöyle demektedir ; “burası öyle bir tıp okulu ki, hekimlerin üstadı Hipokrat görse, burada öğrenci olmayı arzu ederdi”.

2009 yılı Türkiye'sinde, çoğu yeterli alt yapı ve öğretim elemanı kadrosu olmadan öğrenci kabul eden 13 Eczacılık Fakültesi'nden kaçısı için aynı şeyler söylenebilir?

Öte yandan, ilk dönemlerinde hekim reçetelerinde yazılı majistral ilaçları hazırlamakla görevli eczacılar için 3 yıl olan eczacılık eğitiminde okutulan başlıca dersler; Hesap (Matematik),Nebatat(Botanik), Fenn-i Saydalani (Eczacılık), Müfredat-ı Tıp(Matiyer Medikal),Usul-i Tertib-i Edviye veya İspençiyari tatbikat (Eczane Uygulaması) idi.

Bu derslere 1900 yıllardan itibaren günün ihtiyaçlarına uygun olarak bugünkü adlarıyla, Organik Kimya ve Anorganik Kimya, Fenni İspençiyari(Galenik Farmasi),Analitik Kimya ve Mikrobiyoloji, Toksikoloji dersleri eklenmiştir.

21.yy'ı yaşadığımız bugünlerde ise hızla gelişen teknolojiyle makineleşen ilaç üretim süreçleri, eczacının üretim sürecindeki belirleyici rolünü azaltmış, toplumun artan ve değişen ihtiyaçları doğrultusunda, eczacılık eğitimi de bugün “hasta odaklı” hale gelmiş, serbest eczacılık hizmetlerinde ise eczacının “ilaç danışmanlığı rolünü” yani, “farmasötik bakımı” ön plana çıkartan bir evrim sürecinden geçilmektedir.

Bu süreçte, Türkiye'de eczacılık eğitiminde 2005 yılından itibaren bir yenilenme hareketi başlamış, eğitim süresi 5 yıla çıkartılmış ve hatta bazı üniversitelerimizde hazırlık sınıfıyla birlikte 6 yıl süren ve çok yüksek puanlarla girilebilen eczacılık fakültelerinden mezun gençlerimizin %85'i ise başka bir alternatif çalışma alanı bulamadıkları için serbest eczane alanında yoğunlaşmak durumunda kalmışlardır.

Serbest eczacılık alanındaki bu yoğunlaşma, pek çok mesleki sorunu da beraberinde getirmektedir. Bugün üyelerinin tamamına yakını serbest eczacılardan oluşan Türk Eczacıları Birliği ve Eczacı Odaları yönetimlerinin gündem maddelerinin neredeyse tamamı serbest eczacılık hizmetlerindeki sorunlardan oluşmaktadır.

Bugün, Türkiye’de serbest eczacılık alanında yaşanan sorunların çözümsüz kalmasının önemli bir nedeni de; eczacılık eğitimi süreçlerinde serbest eczacılık alanına yönelik ders içerik ve saatlerinin yetersizliğiyle birlikte, meslek pratiğine yönelik sorun alanlarına çözüm getiren araştırmaların yapılamamış olmasından kaynaklanmaktadır.

Günümüzde serbest eczacılık yapmakta olan ve eğitimleri sırasında temel eczacılık, eczacılık teknolojisi ve meslek bilimleri alanlarında yeterli teknik bilgilerle donatılmış olan eczacıların serbest eczanelerinde çalışırken en çok ihtiyaç duyduklarını ifade ettikleri bilgiler; bir eczanenin açılış sürecindeki yer seçiminden, vitrin düzenlenmesine, eczanenin finansal yönetimi süreçleri olan ilaç ve itiriyat alımı ve stok yönetiminden, personel idaresine kadar eczanenin genel yönetim ve organizasyonu ile ilgili bilgilerdir. Ayrıca, halkla ilişkiler, işletme sırasında karşılaşılan yasal ve etik problemlerin çözümü, ilaç kullanımının toplumsal ve sosyal özellikleri, ulusal ve uluslararası yasal mevzuat ve politikalar ışığında ilacın en doğru ve etkili şekilde kullanımının sağlanması (akılcı ilaç kullanımı), sosyal güvenlik kurumlarıyla yaşanan sorunlar, geri ödeme sistemleri hususları da serbest eczacılar için önem arz eden konuları oluşturmaktadır.

İşte, yukarıda saydığımız konuların her biri, Eczacılık İşletmeciliği, Avrupa’daki adıyla Sosyal Eczacılık ve/veya Eczane Yönetimi ve Uygulamaları (Pharmacy Practice & Management) alanının bir alt konu başlığını oluşturmaktadır.

Sosyal Eczacılığın Doğuşu ve Gelişimi:

İsmi üzerindeki tartışmalar bir yana, şu anki adıyla Eczacılık İşletmeciliği Anabilim Dalı (Sosyal Eczacılık), akılcı ilaç kullanımını, ulusal-uluslararası ilaç politikalarını da içine alacak şekilde, ekonomiden, epidemiyoloji ve antropolojiye kadar uzanan geniş bir yelpazeye sahip bir disiplindir. Son 30 yıldır dünyanın özellikle batılı ülkelerinde giderek gelişen eczacılığın bu dalı, ülkemizde 1990’lı yıllarda gündeme gelmiş ancak, özellikle serbest eczaneler açısından taşıdığı öneme karşın hak ettiği, yeterli ilgi ve değeri görmemiştir.

Sosyal Eczacılığı, ilaçların bireysel, kurumsal ve toplumsal düzeyde rolleriyle ilgilenen bir dal olarak tanımlamakta mümkündür. Sosyal Eczacılıkta, beşeri bilimler, sosyal bilimler ve fen bilimleri teorileri ve metotları çapraz-disiplin biçiminde yer almaktadır. Çünkü sosyal eczacılık, ilaçlar ve sağlığa ilişkin inançlar, tutumlar, kurallar, ilişkiler ve süreçler gibi ilaç kullanımını etkileyen sosyal faktörlerle ilgilenmektedir. Bu bağlamda, sosyoloji, psikoloji, politika ile ilgili bilimler, eğitim bilimleri, iletişim, antropoloji ve ekonomi bilimlerinden de yararlanılmaktadır.

20. yüzyılın ikinci yarısında toplumda gelişmekte olan eğilimlere paralel olarak, gereksinim duyulan yeni konularla ilgilenen bir disipline ihtiyaç bulunduğu ortaya çıkmıştır. Günümüzde, özellikle gelişmiş ülkelerde gittikçe yaşanan nüfus, artan kronik hastalıklar, öte yandan gelişmekte olan

ülkelerin ise hem bulaşıcı hastalıklarla, hem de yaşanan nüfusun kronik hastalıklarıyla mücadele etmek zorunda kalmalarına bağlı ilaç harcamaları hızla artmaktadır. Bununla birlikte, hızlı teknolojik gelişmeler, ilaca bağlı yeni risklerin ortaya çıkması, akılcı olmayan tedavi problemlerini çoğaltmış, ilaçların uygun olmayan kullanılışları ve bireylerin gitgide artan özerkliğiyle birlikte, dünyada sağlık alanında başlatılan yoğun özelleştirmeler sonucu, pek çok ülkede, ilaç sağlama sistemleri ile finans sistemlerinin yeniden düzenlenmesini gündeme getirmiştir. Yaşanan tüm gelişmeler, eczacılık hizmetlerinde de bir değişimin başlangıcı olmuştur. İşte, eczacılık hizmetlerindeki bu değişim ve dönüşümü kontrol edecek alan olarak Sosyal Eczacılık alanı bütün dünyada hızla gelişmektedir.

Geçmişte, kimya alanındaki ilerlemeler eczacılık mesleğini tıp mesleğinden ayırarak bağımsız bir kimlik kazanmasını sağlamışken, bugün ise “hasta odaklı” ve “ilaç danışmanlığı hizmet rol modeli” (farmasötik bakım) ile birlikte sosyal eczacılık alanı mesleğin geleceğini şekillendirmektedir.

Sonuçta; toplumun ve eczacılık mesleğinin ihtiyaçlarının bir yansıması olarak, Sosyal Eczacılık ;“ilaç Kullanımı” ve “Eczacılık Uygulamaları” iki ana dalı üzerine kurulmuştur:

Dünya’da Sosyal Eczacılık:

Dünyanın çeşitli ülkelerindeki eczacılık fakültelerinde, kolej ve okullarında eczacılık işletmeciliği veya sosyal eczacılık alanında eğitim veren anabilim dalları veya bölümler bulunmaktadır. Örnek olarak, Finlandiya’daki Kuopio Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Sosyal Eczacılık Departmanı 1975’te kurulmuştur. Danimarka’da Eczacılık Bilimleri Fakültesi’nin Sosyal Eczacılık Birimi, Hollanda Groningen Üniversitesi Eczacılık Fakültesi’nde Sosyal Eczacılık Anabilim Dalı, Norveç’te Oslo Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Malezya’da Sains Malaysia Üniversitesi Eczacılık Bilimleri Okulu’nda ve Amerika’da Michigan Üniversitesi Eczacılık Koleji’nde Sosyal Eczacılık Departmanları gibi pek çok örnek bulunmaktadır.

Dünya’da Sosyal Eczacılık Konusunda Eğitim-Araştırma Yapan Bazı Eczacılık Fakülteleri:

- 1) Kuopio Üniversitesi, Kuopio, Finlandiya.
- 2) Danimarka Krallığı Eczacılık Fakültesi, Kopenhag, Danimarka.
- 3) Charles Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Prag, Çekoslovakya.
- 4) Groningen Üniversitesi, Groningen, Hollanda.
- 5) Socialstyrelsen Lakemedelsenheten, Stockholm, İsveç.
- 6) Katolik Üniversitesi Leuven Eczacılık Bilimleri Fakültesi, Leuven, Belçika.
- 7) Hokkaido Eczacılık Koleji, Hokkaido, Japonya.
- 8) Chulalongkorn Üniversitesi Eczacılık Bilimleri Fakültesi, Bangkok, Tayland.
- 9) Nottingham Üniversitesi, Nottingham, İngiltere.
- 10) Sydney Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Sydney, Avustralya.
- 11) Utrecht Üniversitesi, Utrecht, Hollanda.
- 12) Chapel Hill North Carolina Üniversitesi, ABD.
- 13) Lizbon Eczacılık Fakültesi, Lizbon, Portekiz.
- 14) Malta Üniversitesi, Eczacılık Departmanı, Sliema, Malta.
- 15) Minesota Üniversitesi Eczacılık Koleji, ABD.
- 16) Londra Üniversitesi Eczacılık Okulu, Londra, İngiltere.

- 17) Michigan Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Ann Arbor, ABD.
- 18) New Mexico Üniversitesi Eczacılık Koleji, Albuquerque, ABD.
- 19) Florida Üniversitesi Eczacılık Koleji, Gainesville, ABD.
- 20) Uppsala Üniversitesi, Uppsala, İsveç.
- 21) Sains Malezya Üniversitesi, Penang, Malezya.
- 22) Seul Ulusal Üniversitesi Eczacılık Koleji, Seul, Güney Kore

Türkiye’de Eczacılık İşletmeciliği (Sosyal Eczacılık) Eğitiminde Durum:

Ülkemizde şu an mevcut eczacılık fakültelerinin bünyesinde, Ankara Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Ege Üniversitesi Eczacılık Fakülteleri’nde Eczacılık İşletmeciliği Anabilim dalı olarak, Yeditepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi’nde ise Sosyal Eczacılık adı altında eğitim-öğretim-araştırma yapan birimler bulunmaktadır.

Bu anabilim dalları, yurtdışında sosyal eczacılık bölümü adı altında hizmet veren birimlerle aynı görevleri yürütmektedirler. Ülkemizdeki eczacılık fakültelerimizde, eczacılık öğrencilerine farklı sınıflarında okutulan; Eczacığa Giriş, Eczacılık Tarihi ve Deontolojisi Eczacılık Mevzuatı, Eczacılık İşletmeciliği, Serbest Eczacılık, Hastane Eczacılığı, Endüstri Eczacılığı gibi zorunlu ve/veya seçmeli dersler verilmektedir.

Bir Örnek Olarak Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Eczacılık İşletmeciliği Anabilim Dalı’nda Verilen Dersler:

- 1) Eczacığa Giriş(Diğer Anabilim Dallarıyla işbirliği içinde)- 1.Sınıf. Güz Yarıyılı
- 2) Eczacılık Tarihi ve Deontolojisi-3.Sınıf Güz Yarıyılı
- 3) Genel İşletme(İşletme Fakültesi İşbirliğiyle) .3 Sınıf Bahar Yarıyılı
- 4) Muhasebe (İşletme Fakültesi İşbirliğiyle). 3 Sınıf Bahar Yarıyılı
- 5) Eczacılık Mevzuatı ve Etiği-4.Sınıf Güz Yarıyılı
- 6) Eczacılık İşletmeciliği-4.Sınıf Bahar Yarıyılı
- 7) Serbest Eczane Yönetimi-5.Sınıf Güz Yarıyılı
- 8) Hastane Eczanesi Yönetimi-5.Sınıf Güz Yarıyılı
- 9) Eczacılık Uygulamalarında Yasal Düzenlemeler ve Belgeleme (Multidisipliner)-5.Sınıf Güz Yarıyılı
- 10) Mezuniyet Tezleri Yönetimi-5.Sınıf Bahar Yarıyılı

Ülkemizde Eczacılık İşletmeciliği Alanında Yeni Akademisyen Yetiştiriyor! :

Dünyada giderek artan önemine ve ülkemizde de özellikle serbest eczacılık alanındaki ve eczacılık eğitimindeki önemine karşın, Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı’nda önceleri açık bulunan “Eczacılık İşletmeciliği Doçentlik Alan Kodu” gerekçesi tarafımızdan bilinmeyen bir nedenle kapatılmış olduğundan bu alanda akademik yükselme olanağı kalmamıştır.

Üniversitelerde ancak, doçentlik ve profesörlük kadroları daimi olduğundan, önceleri bu alanda çalışmaya başlayan Araştırma Görevlisi, Öğretim Görevlisi ve Yardımcı Doçentlik kadrolarında bulunan eğitmen ve araştırmacılar,

doçentlik alanı kapalı olduğundan daimi kadrolara geçip çalışma olanağı bulamadıkları için Yüksek lisans ve/veya doktoralarını tamamladıktan sonra ve hatta bazıları yarıda bırakarak, fakültelerden ayrılmaktadırlar. Sonuçta, eczacılık eğitimi ve halk sağlığı açısından çok önem taşıyan Eczacılık İşletmeciliği (Sosyal Eczacılık) alanında yeni akademisyenler yetiştirilememektedir.

Türkiye’de Eczacılık Fakültelerinde İşletmecilik Alanında Çalışan Akademisyenler:

Bugün, halen, Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi’nde görev yapan 2 Profesör, Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi’nde bir Doçent dışında bu alanda yetişmiş öğretim üyesi bulunmaktadır. Ege Üniversitesi’nde ise mesleki alan deneyimine sahip ders verme yetkisi olan sadece 1(bir) Öğretim Görevlisi ve aynı şekilde Yeditepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi’nde de 1(bir) Öğretim Görevlisi bulunmaktadır.

Bu akademik kadrolarla ülkemizde mevcut 13 eczacılık fakültesinden sadece 4’ünde bulunan Eczacılık İşletmeciliği Anabilim Dalları, çok zor koşullarda ancak eğitim programlarında yer alan dersleri yürütülebilmektedirler. Geriye kalan 10 eczacılık fakültesi öğrencileri ya mevcut fakültelerden gelen misafir öğretim elamanları desteğiyle bu dersleri almakta veya hiç alamamaktadırlar. Sadece bu yönüyle bile 13 eczacılık fakültesi arasında eğitim kalitesi bakımından farklılıklar bulunmaktadır.

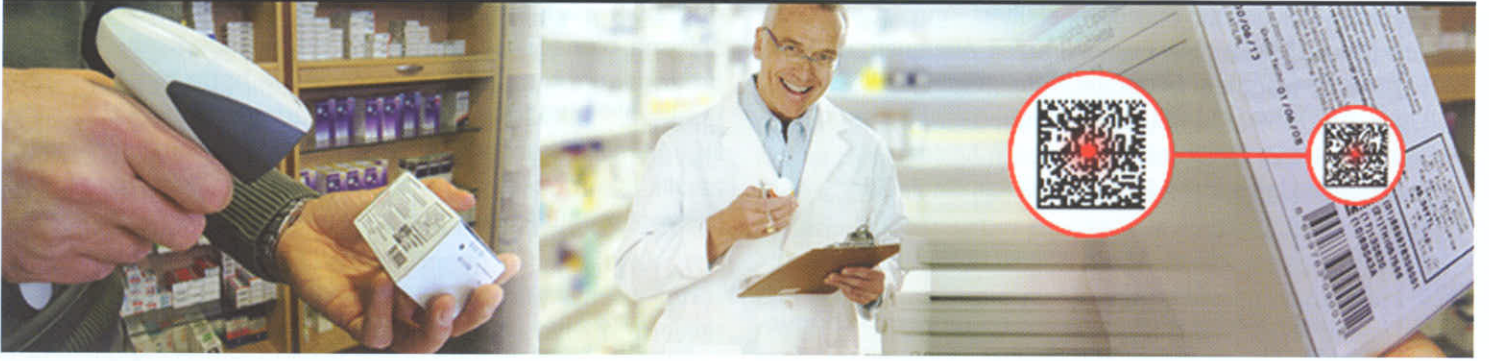
Öte yandan, Fakültelerin eğitim dışında bir diğer önemli görevi de araştırma yapmaktır. Ancak, bu kadar az sayıdaki öğretim elamanıyla serbest eczacılık alanındaki 24.000’den fazla eczanenin mesleki sorunlarına çözüm üretecek projeleri yürütebilmek mucizedir.

Bugün, Türkiye’de gerek temel eczacılık, gerekse eczacılık teknolojisi ve eczacılık meslek bilimlerinin diğer alanlarında çok değerli hocalarımızın yürüttüğü birçok araştırma projesi yapılmakta ve bilime önemli katkılarda bulunmaktadır.

Ancak, ülkemizde eczacıların %85’nin serbest eczanelerde çalışmasına karşın, eczanelerin pratikte yaşadığı sorunları çözebilecek araştırmaları yürütecek “Eczacılık İşletmeciliği” alanında, yeterli akademisyen yetiştirilmemiş olması sorunların sonuçlarını daha da ağırlaştırmaktadır. Çünkü akademilerde üretilen projeler olmazsa, Türk Eczacıları Birliği ve Eczacı Odalarının çalışmalarını destekleyecek verilerin, bilgilerin üretilebilmesi ve meslek politikalarına yönelik sağlıklı düzenlemelerin yapılabilmesi olanaksız hale gelecektir.

Bu nedenle, Eczacılık İşletmeciliği alanında akademisyen yetişmesinin sağlanması serbest eczacılığın geleceği açısından da büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, Eczacılık İşletmeciliği doçentlik alan kodunun açılmasında eczacılık fakülteleri yönetimleriyle birlikte, eczacılık fakültelerinin dekanlarından ve öğretim üyelerinden oluşan Türk Eczacıları Birliği Akademisi’ne de büyük görevler düşmektedir.

Ancak bu şekilde, serbest eczacıların sorunlarına çözüm bulunabilecek, toplumun ihtiyaçlarına ve ülke gerçeklerine daha yetkin eczacılar yetiştirebilecek ve halk sağlığına daha çağdaş hizmet verebilmesi olanaklı hale gelecektir.

“İTS DOSYASI”

Uzunca bir süredir gündemimizde olan İlaç Takip Sistemi bizlere;

- * Sahte ilacı ve sahte kupürü engelleyecek,
 - * Eczanelerde sağlıklı stok kontrolünü sağlayacak,
 - * Eczacıları kupür kesme külfetinden kurtaracak,
- İlaçlar sadece bir Eczane'ye kayıtlı olacağı için Eczane soygunlarını azalacak bir sistemmiş gibi sevimli gerekçelerle sunulmaktadır.

Ancak,

İzmir Eczacı Odası olarak her platforma vurguladığımız gibi sistem zaten büyük sorunlarla mücadele eden eczanelere ek yükler getirecek bir sistemdir. İlaç Takip Sisteminin uygulanmaya konulması sonrasında eczanelerimizde hizmet yavaşlayacak ve ekonomik sorunlar yaşanacaktır. İTS' ne neden mi karşıyız?

1. İTS sisteminin mevcut koşullarda sağlıklı çalışmayan SGK'nın provizyon sistemi ile birlikte uygulanmaya başlanması halinde sağlık hizmet sunumunda büyük bir kaos oluşacak, sistemdeki yavaşlık ve yaşanacak çok uzun süreli kesintiler nedeniyle ilaç hizmeti verilemez hale gelecektir. SGK Provizyon Sistemi ile İlaç Takip Sistemi'nin uyumlu ve on-line çalışmaması eczacı ve hasta mağduriyetleri yaşatacaktır. Sistemde yaşanacak sorunların faturasını bu güne kadar olduğu gibi meslektaşlarımız ve ilaca ulaşımı geciken halkımız ödeyecektir.

2. Sahte ilacı engellemek için çeşitli seçenekler varken “İlaç Takip Sistemi” gibi dünyanın hiç bir ülkesinde uygulanmayan bir sistem ısrarla ülkemizde uygulanmak istenmektedir. Bu sistem birçok ülkede denenmiş ama uygulamadaki aksaklıklar nedeniyle hızla vazgeçilmiştir.

3. Eczanelerimizin sağlıkta dönüşüm sürecinde içine düşürüldüğü ekonomik darboğaz yetmiyormuş gibi, İTS nin uygulanabilmesi için 2D barkod okuyucu, ITS ile uyumlu ek yazılım, ek donanım ve belki de ek personel gibi gerekli tüm yatırımları eczacılar finanse etmek zorunda kalacaklardır.

4. İlaç üretiminin kare kodlu ürünler nedeniyle yavaşlayacak olması ve her ilacın ayrı kimlik numarası bulunması nedeniyle eczaneler stoklu çalışmak zorunda kalacaklardır. Bu da zaten ekonomik sıkıntı içindeki binlerce meslektaşımıza ek sermaye yükü anlamına gelmektedir.

5. Stok düzeltme olmaksızın sistemin uygulanması halinde eczaneler büyük vergi cezaları ile karşı karşıya kalacaklardır.

6. İTS'ne geçildiğinde eczanelerde kalan eski barkotlu ilaçlar firmalar tarafından iade alınmayacağından elimizde kalacak ve önemli zararlar oluşturacaktır.

7. İlaç Takip Sistemi, uluslararası ilaç tekellerinin dünya ilaç pazarını izleyebilecekleri en güvenli yoldur. İlaç Takip Sisteminin asıl amacı; reçeteli ve reçetesiz ilaçların, tıbbi beslenme solüsyonlarının, ara ürünlerin izlenmesi ve elde edilen bilgilerin ilaç tekellerine sunulmasıdır. Özetle İTS ile ilaçlar değil eczaneler takip edilmek istenmektedir.

8. Sahte ilaç ve kupür, ilaç takip sisteminin sadece bahanesidir. Sahte ilaç ve kupürden haksız yere mağdur olan yine eczacılarımızdır. Kutu sahteciliğinin ve sahte kupürün önlenmesi bizim için de hayati önem taşımaktadır. Sahteciliğin önlenmesindeki en önemli unsur, gerekli yasal düzenlemelerin hayata geçirilmesi ve ilaç sahteciliğinin tanımlanıp ağırlaştırılmış cezaların ivedilikle yürürlüğe konulmasıdır.

Sonuç olarak;

İTS ülkemiz, mesleğimiz, hastalarımız ve sunduğumuz sağlık hizmetlerinde ciddi olumsuzluklara yol açacak bir sistemdir. Bu nedenle de kabul edilmesi mümkün değildir.

İLAÇ TAKİP SİSTEMİ NASIL İŞLEYECEK?

İlaç Takip Sistemi'nin henüz tam olarak kesinleşmemiş olsa da aşağıdaki şekilde yürümesi planlanmıştır:

İTS'de ilaç bilgileri tek bir "server" üzerinde toplanmayacak, farklı bilgilerin kaydedileceği birden fazla "server" kullanılacaktır.

- Üretim Bildirimi
- Üretici Satış Bildirimi
- İhracat Bildirimi
- Miad Geçen, Bozuk İlaç Bildirimi
- Depo Satış Bildirimi
- Eczane Doğrulama Bildirimi
- Eczane Alım Bildirimi
- Eczane İade Bildirimi
- Eczane Satış Bildirimi
- Eczane Satış İptal Bildirimi

İTS'nin ayrı ayrı "server"larına kaydedilecektir.

Burada dikkati çeken en önemli unsur ilaç firmalarının birçok bildirim yaparken, ithal edecekleri ürünler ile ilgili herhangi bir bildirimde bulunma zorunluluğunun olmamasıdır. Gerçek anlamda bir takip sisteminin oluşturulabilmesi için ithal edilen ürünlerin de bildirimlerinin yapılma zorunluluğu gerekmez mi?

1) İlaç üreticisi veya ithalatçısı firmalar dağıtım kanallarına gönderdikleri ilaçların barkodlarını İTS'ye göndereceklerdir.

2) Dağıtım kanalları ilaç firmalarından gelen ilaçların bilgilerini İTS'ye göndereceklerdir.

3) Dağıtım kanalı ayrıca eczaneye gönderdiği ilaçların bilgilerini İTS'ye göndereceklerdir.

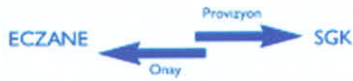
4) Eczacılar İTS'ye girebilmeleri için bir **GLN (Global Yer Numarası)** alacaklardır. **GLN** eczacının bildirimde bulunduğu e-mail adresine gönderilecektir.

5) Eczacıların; İTS'ye alım onay bildirim, satış bildirim ve iade, iptal, imha bildirim SGK'ya ise reçete onay bildirim yapacak bir "**Eczane Yazılım Programı**" almaları gerekecektir.

6) "**Eczane Yazılım Programı**" olan eczacılar, kullandıkları yazılımı İTS'ye uygun hale getirmek zorunda kalacaklardır.

7) Eczacı, dağıtım kanalından satın aldığı ürünleri "**Eczane Yazılım Programı**"na tek tek okutarak "**Alım Onay Bildirimi**"nde bulunacaktır.

8) Eczacı gelen reçeteyi önce SGK sistemine girerek provizyon onayı alacaktır.

9) SGK, reçetede yer alan ilaçların verilmesi uygun ise bir "**Reçete Kontrol Numarası**" döndüreceklerdir.

10) Bu işlemin ardından reçete bilgileri SGK Provizyon Sistemi'nden "**Eczane Yazılım Programı**" tarafından indirilecektir.

11) Eczacı, hastaya vereceği ilaçları kendi "**Eczane Yazılım Programı**"na okutacak ve kaydedecektir.

12) Eczacı ayrıca "**Eczane Yazılım Programı**"ndan hastaya verdiği ilaçları İTS'ye bir "**Satış Bildirimi**" olarak iletacaktır.

13) İTS, bildirilen ürünler doğru ise eczaneye bir "**Satış Onayı**" döndüreceklerdir.

14) Eczacı bu onayı aldıktan sonra "**Eczane Yazılım Programı**"ndan SGK'ya bağlanarak "**Reçete Satış Onayı**" yapacaktır. (Reçete Satış Onayı ancak SGK tarafından belirlenecek süre sonunda yapılabilecektir.)

15) "**Reçete satış onayı**" yapıldığında SGK sistemi, eczane tarafından satılan ilaçları İTS'den kontrol edecektir.

16) SGK, İTS'den gelen bilgilere göre reçeteyi ödemeye alır.

